

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.— V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 70

Sreda, 4. septembra 1935

Leto X

Kmetiški dolgovi

Zaščita malih kmetov bi bila prav tako potrebna kakor je nujna zaščita delavcev in nameščencev. Moramo se čuditi, da te zahteve niso nikdar stavile stranke, ki hočejo veljati kot kmetiške. Pozitivnih predlogov v tem smislu ni nikdar stavila ne Koroščeva, ne dr. Kramerjeva, in tudi ne Pucljeva skupina. Zakaj splošnih fraz o temelju gospodarstva in države kmetijstvu ne moremo smatrati za konkretni predlog, da zaščiti malega kmeta, ki pride pogostoma po nesreči, po slabi letini ali po davčni preobremenitvi v položaj, da je njega eksistenca dejansko ogrožena ali celo porušena. Slabo je stanje malih kmetov v Sloveniji, še mnogo bolj žalosten je pa položaj malih kmetov in kočarjev v Dalmaciji, v Srbiji in deloma na Hrvaškem.

Gospodje so namreč temelj narodnega gospodarstva petnajst let zanemarjali in skušali le z bahavostjo, da je kmetiški stan steber države, pridobiti kmeta zase.

Danes je pred nami žalostno dejstvo, da poje boben pred kmetiško hišo dan za dnem. Sedaj tu, sedaj tam. Neracionalna državna politika, v katere upravi so ponovno sedeli gospodje vseh barv iz dravske banovine, je dopuščala, da sta kartelizirani kapital in industrija izpremenila naše gospodarstvo in absurdnost: na eni strani dobičkarstvo in oderušstvo, na drugi strani popolna socialna propast (kartelna, mezdna in davčna politika). Kmet ne more več plačevati obveznosti, ne dolgov in ne davkov. In kolikor ni zadoščalo to, so navalili nanj stroški za obresti za pravde, za odvetnike itd. Za zaščito kmeta se doslej nihče ni brigal.

Vsi poznamo razmere kmeta pri nas. Zabredel je v strahovit položaj, ker je primanjkovala zanj zakonita zaščita, oziroma politika, ki bi bila preprečila današnje stanje. Krik kmeta po pomoči je šele zbudil gospoda, ki je odredil moratorij in malenkostne olajšave v plačevanju in obrestovanju. Te olajšave so potekle z zadnjim dnem avgusta meseca ter so bile podaljšane do dne 1. oktobra. Do tedaj pa namerava vlada izdati nove odredbe, ki naj vprašanje kmetijskih dolgov definitivno rešijo.

Stališče vlade je, da naj se nudi zaščita kmetom individualno. Kaj pomeni to? To pomeni, da se bodo dovoljevale olajšave, posojila, konvertacije dolgov le onim kmetom, za katere se izplača in ki niso preveč zadolženi ter dokažejo, da niso malomarno gospodarili.

Zaščita kmeta v našem smislu bi imela pomen tedaj, če bi zaščitila one kmete, katerih eksistenca je v nevarnosti in če bi se tem kmetom odpisali dolgovi v breme onih, ki so narod odrli, to je, z davkom na verižniške dobičke industrije, veleposesti in finančnega kapitala. Taka zaščita je za malega kmeta potrebna in bi imela socialni pomen ter bi bila pravična, ker bi vsaj deloma korigirala gospodarske krivice dosedanje politike.

Za malega kmeta ni druge pomoči; to pa kmet opravičeno zahteva.

Vojno gospodarstvo v Italiji

Italijanski ministrski svet je ob vojaških vajah v Bolcanu sklenil na predlog finančnega ministra uvesti in

Konferenca male antante na Bledu

Mala antanta edina

Reiren konference zunanjih ministrov male antanta na Bledu je, da je mala antanta glede najvažnejših evropskih problemov edina. To je vsekakor temelj, okoli katerega se bodo reševala vprašanja srednje Evrope.

Konferenca je enodušno utrdila ponovno, da je usoda Avstrije in trajnost miru odvisna od sklenitve podunavskega pakta, kateremu bi se naj pridružila tudi Nemčija. Mala antanta ni za neodvisnost Avstrije le iz političnih razlogov, marveč v glavnem zaradi izpolnjevanja mirovnih pogodb. Zaradi tega je tudi odločno proti restavraciji Habsburžanov. Pomnožena habsburška propaganda in vračanje zaplenjenega imetja Habsburžanom pa opominja malo antanto k največji čuječnosti.

Nadalje se je posvetovala konferenca z načrtom o nenapadalnem paktu ter nevmešavanju, kateremu naj bi pristopile razen Francije in Italije kot predlagateljici še mala antanta, Avstrija, Ogrska in Nemčija. Dr. Beneš in Titulescu podpišeta tak pakt, če velesile jamčijo, da ostane

vprašanje Habsburžanov mednarodno. V tem smislu se je izrekel tudi jugoslovanski ministrski predsednik dr. Stojadinović. Z ozirom na to soglasje se utegne vršiti posebna konferenca male antante, ki se bo bavila samo s tem vprašanjem.

Medsebojne pogodbe v svrhu političnega podpiranja, ker Nemčija in še nekatere države odklanjajo zaenkrat tako pogodbo, se sklenejo samo med Avstrijo, Italijo in Francijo. Državniki male antante, ki v kratkem obiščejo Rim, pa morajo omogočiti sklep pomožnih medsebojnih pogodb tudi državam, ki jim sklenitev pogodbe še ni mogoča.

Blejska konferenca male antante zahteva potemtakem mirovno politiko na podlagi mirovnih pogodb. Glavni nasprotnici tega načela sta Nemčija in Ogrska iz imperialističnih razlogov. Nemčija zahteva svobodno pot na vzhod in kolonije, Ogrska pa svoje prejšnje ozemlje. Nadaljnji politični razvoj teh vprašanj je jako odvisen od popustljivosti ali nepopustljivosti velesil.

Abesinijo bodo delili?

Italijanske zahteve v Abesiniji

Te dni zboruje svet Društva narodov v Ženevi. Italija namerava predlagati glede Abesinije, da se jo kot nevredno članico izključi iz Društva narodov ter izroči Italiji mandat v gorenji Abesiniji. Če Društvo narodov ugoditi tej italijanski zahtevi, bo

Italija severno Abesinijo vojaško zasedla. Če bi se neguš upiral odločbi Društva narodov, bo Italija uveljavila svojo pravico z orožjem.

V Angliji se je vznemirjenje poleglo, ker v tem primeru ne prihajajo toliko njeni interesi v nevarnost.

Švedija za demokracijo

Ministrski predsednik švedski Hanson in naučni minister Engelbert sta govorila na kongresu socialistične mladine (prvi), drugi na narodni slavnosti v Stockholmu ter se odločno izreka proti diktaturi.

Švedija dokazuje, da je mogoče parlamentarno večino grupirati okoli socialistične vlade, ki se iskreno trudi, da premaže socialne in politične težkoče, ki so nastale v reakcionarnih vrstah večinoma pod vplivom nemškega zgleada.

Naučni minister je govoril proti oboževanju države, ki se vedno izpremeni v oboževanje posamezne osebe ter s tem omogoča diktatura. Ljudstvo je mogoče, je rekel minister, čeprav mu ostanejo demokratične svoboščine, prepričati o poštenih političnih ciljih.

Minister Engelbert ima prav, zakaj vzgoja naroda v poštenosti in zupanju v pošteno demokracijo je najboljši sistem vladavine.

Strelji na političnem zborovanju

Eden mrtev in dva ranjena

Po uradnem poročilu je za nedeljo, dne 1. septembra sklical Horvat Pavle, trgovec in agent iz Male Nedelje, političen shod v Ljutomeru.

Načelnik ljutomerskega sreza je shod prepovedal in pravočasno to razglasil s pomočjo občinskih uprav po vsem srezu.

Kljub pravočasni prepovedi se je zbralo danes ob 10. dopoldne na glavnem trgu v Ljutomeru kakih tisoč oseb, ki so demonstrirale z zakonsko prepovedanimi vzkliki. Sklicatelj shoda Horvat je bil obveščen, da je shod prepovedan. Obenem se ga je pozvalo, naj svetuje svojim prijateljem, da se razidejo. Temu se ni hotel pokoriti, marveč je skušal imeti političen govor.

Orožniški starešina, ki je bil tamkaj z orožniško patrulo zaradi ohranitve reda, je nato pozval demonstrante, naj se razidejo.

Ker tega niso hoteli storiti, so pripeljali gasilsko brigado, da demonstrante razženejo z vodo. Tedaj pa sta bila iz množice oddana na orožnike dva revolverjska strela, nakar so orožniki oddali dva strela v zrak; ker pa to ni zaleglo, in ko je začelo iz množice padati kamenje, so orožniki oddali tri strele iz pušk, zaradi česar je ostal na mestu mrtev Mavrič Alojzij iz Vitam v ptujskem srezu, ranjena pa Medic Ivan, vinogradnik iz Sv. Bolfenka, ptujski srez, in neka oseba, ki pa je takoj pobegnila, in ki je še niso mogli dognati.

Nato so demonstranti pobegnili. Red in mir sta bila vzpostavljena. Ranjenemu Medicu Ivanu je bila dana zdravniška pomoč.

Za sklicateljem shoda Horvatom in dijakom Ferencičem, ki sta pobegnila, je izdana tiralica.

Albanija in balkanski sporazum. Albanska vlada namerava pristopiti k balkanski zvezi.

Sodr. Lev Winter mrtev

Sodrug dr. Leva Winterja ni več. Umrli je. Čehoslovaško delavstvo je globoko užalosteno nad izgubo tega borca in junaka češkega delavskega gibanja. Zadnji dan avgusta meseca je preminul mož, ki je posvetil vse svoje velike duševne sile delavstvu.

Lev Winter je bil rojen v vasi Hroby pri Taboru 26. januarja 1876. Dovršil je v Pragi pravne študije in se ves posvetil delavskemu gibanju, ki mu je pripadal že kot dijak.

Leta 1907 (ko smo prvič imeli v Avstriji splošno volilno pravico) je bil Winter izvoljen v avstrijski državni zbor kot 31 letni najmlajši poslanec. Med vojno je bil zagovornik v političnih in vojaških procesih. Po prevratu je bil v novi republiki prvi minister za socialno skrbstvo. Parlamentu je pripadal od 1918 do 1935. Njegovo največje delo je zakon o socialnem zavarovanju (1924). S tem zakonom si je pridobil neminljivo hvalečnost vsega delavstva v državi.

V zadnjem času se je boril za uvedbo 40 urnega delovnega tedna ter je še na zadnji konferenci dela to zahtevo jako energično branil.

Winterjevo veliko socialnopolitično znanje in izkušnje bi bile delavstvu lahko še mnogo koristile. Od 1929 je bil član izvršnega odbora socialistične delavske internacionale ter večkrat čehoslovaški delegat na sejah Društva narodov v Ženevi. Ob ustanovitvi socialno - demokratične stranke 1934 v Beogradu je zastopal Winter internacionalo.

Winter je izšel iz malomeščanskih krogov v delavsko stranko, kjer je dokazal, kakšno nalogo imajo intelektualci v socialno - demokratični stranki.

Winter je bil dalje časa bolan. Zapušča ženo, otroke in dva brata, ki tudi delujeta v češki socialni demokraciji.

Ob njegovi smrti žalujejo ne le češki sodrugi in vsa internacionala, marveč tudi jugoslovansko delavstvo.

Vsi mu ohranimo časten spomin!

Nova ministra

Dr. Miha Krek in dr. Branko Kaludjerčić.

V nedeljo, dne 1. septembra t. l., sta bila imenovana dva nova ministra. Ljubljanski odvetnik dr. Miha Krek je postal minister brez resora, dr. Branko Kaludjerčić pa je novi poštni minister, ki je sarajevski odvetnik. Oba sta razmeroma mlada. Dr. Krek je rojen 28. decembra 1897, dr. Kaludjerčić pa 1891.

Konferenca v Oslu

V Oslu so se sešli dne 28. in 29. avgusta zunanji ministri štirih skandinavskih držav: Norveške, Švedske, Danske in Finske, da sklepajo o položaju. Konferenca je važna, ker je poljski zunanji minister Beck nedavno snubil Finsko za protiruski blok z Nemčijo in Poljsko.

Na konferenci v Oslu pa so se štiri skandinavske države izrekle za svojo mirovno politiko skandinavskih držav. Severne države bodo s to politiko najbolj obvarovane pred vojno nevarnostjo, ki bi zalotila Evropo.

Konferenca socialistične delavske internacionale

V Bruslju se je vršila od 16.—18. avgusta konferenca izvršnega odbora socialistične delavske internacionale.

Po poročilu tajništva o dogodkih v dobi od zadnje konference je konferenca najprej razpravljala o stališču socialistične delavske internacionale napram vojni nevarnosti v Afriki. Italijanska delegacija je predložila obširno spomenico ter predlagala več praktičnih predlogov, ki so bili odkazani posebnemu odseku, da poroča o njih zadnji dan konference v obliki primerne resolucije. Resolucijo je potem konferenca soglasno sprejela. (Glasoval ni zanjo zastopnik poljske zveze.) Italijanska socialistična in komunistična stranka nameravata sklicati kongres v inozemstvu se nahajajočih pristašev, da protestirata proti napadu na Abesinijo. Izvršni odbor socialistične delavske stranke se na povabilo italijanske socialistične stranke udeleži po svojem zastopniku tega kongresa.

Francoska socialistična stranka predlaga, da naj se stavi na dnevni red seje izvršnega odbora vprašanje o odnosih med socialistično delavsko in komunistično internacionalo, da se ugotovi pogoje za skupno akcijo proti vojni, fašizmu in za obrambo demokratičnih svoboščin. Izvršni odbor sklene, da stavi te probleme na dnevni red prihodnje seje socialistične delavske internacionale ter naroči tajništvu, da, čim bodo znani vsi sklepi sedaj zborujočega sedmega kongresa komunistične internacionale in pismeno potrdilo, da je komunistična internacionala izpremenila stališče glede svojih »21 točk« ter da hoče v bodoče upoštevati pomen demokratičnih svoboščin, predloži o teh dejstvih poročilo.

K novemu terorističnemu valu v Nemčiji je bila po kratki debati sprejeta ostra resolucija.

Socialistična delavska internacionala se obrača na vse, ki ne marajo biti tihi sokrivci teh strahovitosti, da režim povedo, da človeška vest nemškemu režimu krivic ne more nikdar odpustiti.

Izvršni odbor je soglasno izrekel tudi preganjanim španskim sociali-

stom popolne simpatije, ki jih zaslužijo v junškem boju proti reakciji.

Razen teh političnih problemov je odbor razpravljal o organizatoričnih vprašanjih. Sodrug Emil Vanderfelde (prej predsednik) je vstopil v belgijsko vlado ter je bil namesto njega izvoljen nam že znani sodrug Louis de Brouckère za predsednika. Tajnik in blagajnik ostaneta s. Fric Adler in Jozef van Roosbroeck.

Poslovni komisiji internacionale pripadajo po pravilih razen predsednika izvršnega odbora, tajnika in blagajnika, tajnik in blagajnik izvršnega odbora dežele, v kateri ima internacionala svoj sedež, kakor tudi od izvršnega odbora predlagani sodrugi. V tem bodo tvorili poslovno komisijo v bodoče poleg predsednika de Brouckera, tajnika Adlerja, blagajnika van Roosbroeka, dva člana izvršnega odbora Désiré Bouchery in Camille Huymans, še strankini tajnik Jean Delvigue in glavni urednik bruselskega »Peuple«, Artur Wauters.

Dalje je bilo dodeljeno po eno mesto v uradu internacionale socialno-demokratičnim strankam Švedije, Švice in Španije ter s tem dosejano število članov zvišano od 11 na 14. Novoizvoljena sta bila Lindström (Švedija) in Grimm (Švica). Zastopnik Španije bo izvoljen šele na predlog španske stranke.

Tajništvo je prejelo mnogo predlogov glede ureditve nemškega problema in tamkajšnjih težkoč socialno-demokratičnega gibanja. O tem izdela tajnik izbrano poročilo.

Mnogo strank iz različnih dežel je prošlo za sprejem v internacionalo. Sprejem francoskih neosocialistov je na francoski predlog konference odklonila. O sprejemu grške socialistične stranke se bo sklepalo na prihodnji konferenci, ker je tozadnja spomenica dospela šele ob pričetku konference. Glede sprejema strank Estlandije, Brazilije in ukrajinske (Poljske) si bo izvršni odbor preskrbel še nadaljnje informacije.

Konferenca priča, da se politični vpliv in ugled socialistične delavske internacionale naglo večja ter da tvori važen mednarodni politični faktor.

Važen sporazum v Čehoslovaški

Enotna gospodarska in socialnopolitična fronta

Na Čehoslovaškem je demokracija trdno zasidrana. Pojavljajo se pa le tam reakcionarna in fašistična stremjenja proti velikemu vplivu delavskega gibanja v državni politiki. Zato so sklenili socialni demokrati z narodnimi socialisti in dr. Beneševsko skupino dogovor, da nastopajo v bodoče v vseh gospodarskih in socialno-

političnih vprašanjih enotno in skupno.

S tem sklepom se ne omejuje individualna samostojnost socialističnih strank, pač pa se zagotavlja solidaren boj delavskih gibanj za pametno gospodarsko in delavstvo koristno socialno politiko.

B. Traven, Bombaž

I. Knjiga

Prevaža Talpa

10

V soboto smo dobili mezdo izplačano. Od tistih nekaj grošev, ki smo si jih s tako trudopolnim delom prislužili, smo vzeli samo toliko, kolikor smo potrebovali za nakup živil za naslednji teden. Ostanek smo shranili pri farmarju, kajti samo izkušnja za ostale je, če imaš le groš v žepu. Seveda smo v nedeljo tudi delali. Toda ta dan smo si komaj prislužili kilo slanine ali pet kil krompirja, kajti delo smo končali že ob treh, da bi se vsaj enkrat na teden dobro umili in potegnili po vodi prepoteno oblačilo, ki smo ga imeli podnevi in ponoči na sebi.

Kitajec in Antonio sta odšla v najbližjo trgovino, ki je bila približno tri in pol ure daleč, da bi nakupila za nas vse tisto, kar smo jima napisali na koruzni list. Hieroglif, ki so stali na tistih koruznih listih, pa sta mogla razbrati samo oba kupca, ki smo jima morali ustno in natančno razložiti pomen tistih fantastičnih znakov.

Naslednjo nedeljo sva bila s Charleyem na vrsti, da sva morala iti nakupovat.

Tisto nedeljo pa je Charley že ob dveh izginil s plantaže. Odšel je z vrečo bombaža k tehtnici in se ni več povrnil.

Ko smo prišli domov, sta Sam in Antonio že prispela z blagom.

»Strašno, ničvredno vlačenje,« je rekel Antonio.

»O, saj ni bilo tako strašno!« ga je potolažil Sam.

»Mir, ti rumeni poganski sin, ki si bil vse življenje kuli, kaj ti veš?« je zaklical Antonio, medtem ko je sedel na zaboj, ki se je pod njim podrl, kar njegove slabe volje nikakor ni izboljšalo.

»Čujte, Antonio, zakaj pa niste poprosili mr. Shineja za mulo ali osla?« sem vprašal.

»To sem tudi storil. Toda odklonil je. Rekel je meni in Samu: Kako naj vama le posodim mulo? Saj vaju niti ne poznam. Delala sta nekaj dni pri meni, reči nimata nobenih, tudi listin nimata, in čeprav bi jih imela, bi si za vajine listine, ki bi morda niti ne bile vajina last, tudi ne mogel kupiti nove mule, če bi moja v bližnjem kraju prodala in nato brez sledu izginila.«

»S svojega stališča ima prav,« sem odvrnil; »z našega stališča pa je to velika podlost. Toda kaj hočemo!«

Prav ko smo začeli razpravljati o najpriljubljenejšem predmetu vseh delavcev sveta in ko smo si skušali — bolj z glasom kakor pa z modrostjo — objasniti nepravilno ureditev sveta, ki deli človeštvo v izkoriščevalce in izkoriščance, v razlastitelje in razlaščene, je prispel Antonio; preko ramen je nosil na vrvi šest kokoši in petelina, ki jim je zvezal noge, da so jim visele glave na-

Ne zastrupljajte kmetiškega ljudstva

»Kmetijski list« se jezi na politično zastrupljanje kmetiškega ljudstva. Ne jezi se sicer na nas, ampak na klerikalne liste, ki v svojem zmago-slavju z neresnostjo in nestrpljivostjo razgaljajo politiko prejšnjih režimovcev. Neresnost, oziroma demagogijo obsojamo tudi mi. Toda gospoda okoli navedenega lista ima najmanj pravice, da se glede tega pritožuje. Za gospodarske in socialne razmere, ki jih imamo, so odgovorni tisti, ki so petnajst let vedrili pod streho režimov in sodelovali v politiki. Tu ne moremo izvzeti ne klerikalcev, ne kmetijcev in ne takozvanih samostojnih demokratov. Če bi bili gospodje vodili drugačno politiko, bi imeli tudi vsaj nekoliko drugačne razmere. Če bi ne bili pustili kapitalističnih verižnikov sleči državo, delavca in kmeta, bi tudi kmet ne živel danes v taki mizeriji kakor živi. Politik mora namreč že takrat, ko so odloča v politiki, vedeti, kakšne posledice bo imel ta ali oni ukrep. In, če

tega, gospodje, niste vedeli, niste politiki.

Vsi listi, ne le klerikalni, ampak tudi napredni, se pa boje zlasti našega socialističnega gibanja. Zato pišejo o njem poniževalno, časih nersramno. In tem moramo povedati, da je kmetiški človek tudi človek, da pred njim nimamo ničesar skrivati. Resnico mu moramo povedati. Povedati mu, kje so vzroki njegove bede in kako naj se izkoplje iz nje. Povedati mu pa tudi moramo, kdo je kmeta uničil in zakaj ter obenem, kdo je sokriv nesreče.

Tega, gospoda, se bojite! Ali nič vam ne pomaga. Vstati morata kmet in kmetiški delavec, vzeti svojo usodo v svoje roke in z delavstvom ustvariti novo politično moč.

Nihče ne sme več varati kmetiškega ljudstva s praznimi frazami, da ga ne bi motilo v sebični politiki. Kmet, kmetiški delavec, obrtnik, delavec, inteligent in nameščenc, vsi ti spadajo v eno fronto, v eno politično gibanje.

Iz naših zborovanj

Pobrežki delavci za Socialistično zvezo delovnega ljudstva

Minulo nedeljo se je vršil na Pobrežju prvi politični shod, na katerem je ob enodušnem odobravanju govoril s. Petijan o političnem položaju, v katerem se nahajamo. Pojasnil je potrebe in zahteve delovnega ljudstva, ki so predvsem zahteve po miru, demokraciji, enakosti pred zakonom, zahteve po delu in človeka dostojnem služku. Delovno ljudstvo zahteva dalje zavarovanje za starost, onemoglost in smrt, zavarovanje za slučaj brezposelnosti itd.

Govornik nam je pojasnil tudi neodkritosrdno politiko naših nasprotnikov in potrebo ustanovitve svoje politične stranke Socialistične zveze delovnega ljudstva. Končno je apeliral na zborovalce, da posvetijo

vse svoje sile, dokler nimamo svoje politične stranke, razširjanju delavskega tiska in pridobivanju novih članov naših svobodnih in kulturnih organizacij. Zborovalci so soglasno pritrjevali govornikom izvajanjem.

predsednik shoda s. Korbun je ob zaključku shoda naglasil, da bo v najkrajšem času sklicano novo zborovanje, na katerem bo govoril s. dr. Reisman o potrebah delovnega ljudstva, kar so zborovalci sprejeli z velikim odobravanjem na znanje.

Lep shod Socialistične zveze delovnega ljudstva v Košakih

V nedeljo, dne 1. septembra, se je vršil v gostilni Welle v Košakih dobro obiskan shod Socialistične zveze delovnega ljudstva.

Shodu je predsedoval s. Ulbi, ki je uvodoma poudaril važnost tega zborovanja in nato podal besedo s. Grčarju iz Maribora. Referent je v daljšem govoru obrazložil politični položaj v državi in zahteve

delovnega ljudstva, kakor tudi potrebo ustanovitve samostojne politične stranke Socialistične zveze delovnega ljudstva. Zborovalci so pazno sledili govornikovim izvajanjem in mu burno pritrjevali.

Predsednik s. Ulbi je nato še govoril o raznih zadevah, tičočih se viničarjev, nakar je zaključil lepo uspelo zborovanje.

„Slovenec“ pripravlja teren . . .!

Ves teden zbada z iglami, ob nedeljah pa loputa s kolom po marksistih, ki jih je že tolikokrat pokopal. Jezi ga, da še kljub njegovim posmrtnicam vedno žive in se gibljejo. Preko raznih režimov zadnjih let so si še ohranili svoje strokovne in kulturne organizacije; še te jim je treba uničiti. Z denunciranjem in provokacijo se da mnogo doseči. Nekaj se je že doseglo (»Svoboda«). Ni vrag, da bi še ostalo ne šlo. Čas je sedaj ugoden, ko se poraja »prava svoboda«, ki nam bo prinesla presrčno »Quadragesimo anno«. Zato je vse za »pravo« demokracijo, samo marksisti ne, oni so bili vedno proti svobodi, proti demokraciji, celo proti tajnim volitvam. Ker se boje za svoja korita, pravi »Slovenec«, so marksisti še prav posebno proti volitvam v Okrožne urade, samo to je pozabil povedati, da že od leta 1923. vodijo ljubljanski Okrožni urad ravnatelj in predsedniki, ki so bili vse drugo, samo ne marksisti in da odkar obstoji Jugoslavija

markisti še nismo imeli ministra za socialno politiko, pač pa je že bil iz vrst najožjega »Slovenčevega« kroga. Da smo mi marksisti agitirali pri volitvah za Kramerja in Jevtiča, menda niti Kurenčkova Nežka ne verjame, pač pa je »Slovenec« že mnogokrat menjaval službe. Delovno ljudstvo se draži. Zato je »Slovenec« tako nervozen in bi nam rad naprtil odgovornost za svoje grehe. Kar se pa tiče Delavskih zbornic, so iste take, kakršne so si delavci pri volitvah izvolili. Če iste niso izpadle po želji »Slovenca«, nismo mi krivi. Pohrustati se ne damo, pa čeprav »Slovenec« vse štiri lince z Mesarskega mostu spusti nad nas.

All si že poravnai narotnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

vzdol. Vse skupaj je vrgel na tla, kjer je živad zaman poizkušala, da bi vstala ali se oprostila vezi.

»Tako, fellers,« se je zarezal, »sedaj pa lahko dobite jajca od mene. Eno jajce stane devet centavov, to je prav poceni, toda samo zato, ker ste moji tovariši. V mestu so jajca po deset, celo po enajst centavov.«

Buljili smo nekaj časa v zvezano živad, nekaj časa v režečega se Abrahama. Na tako kupčijo se ni nihče spomnil in vendar je bilo vse tako enostavno in ni zahtevalo nikakršne posebne inteligence; vsak izmed nas bi to lahko prav tako dobro opravil. Sam Woe ni bil ne nevoščljiv in ne ljubosumen; le občudoval je podjetnega kokošarja; pač pa se je sramoval, da ga je zamorec prekosil s tem, da si je izmislil pošten postranski zaslužek.

Tako se je pred našimi očmi, celo ne preko noči, nego v treh popoldanskih urah prelevil razlaščenec in izkoriščanec v producenta, v podjetnika. S svojo mezdo si je nakupil kokoši, mi pa živila, S seboj ni prinesel nikakih živil in tako smo se že pripravili, da bi mu onemogočili tatvino, ki je bil nanjo v takih okoliščinah navezan. Toda tudi v tem nas je prekosil. Prodajal je jajca, za denar pa si je nakupil riža in fižola, kolikor ga je potreboval. Če bi se zgodilo, da bi začeli njegove produkte bojkotirati, bi zaklal pač petelina, morda še tudi kokoš, dokler bi ne dobil mezde. Naslednje jutro je imel Abraham štiri jajca. Kupčija se je lahko začela.

(Dalje prihodnjic.)

Doma in po svetu

V rudniku »Peklenici« pri Mur-skem Središču se je zgodila huda nesreča. Podzemski zasip je zasul več rudarjev, koliko, se zaenkrat še ne ve. Izpod ruševin so dosedaj izvlekli rudarja Stefana Gorinška vsega zmečkanega, mrtvega, nekega drugega rudarja pa težko ranjenega. Ubiti Stefan Gorinšek je bil 37 let star, oženjen in oče četvero nedorastlih otrok. Na lice mesta so se takoj odpravili predstavniki političnih in rudarskih oblasti z zdravnikom, ki vodijo reševalna dela. Rudnik »Peklenica« je bil last Karla Vargazona, ki pa je prišel pod stečaj in je rudnik prevzela neka mariborska banka kot največja upnica. Upravlja ga že več let inž. Lipold, bivši načelnik v ministrstvu za šume in rude.

Predsednik vlade dr. Stojadinović je odpotoval z Bleda v Pariz in London. Nadomešča ga kot predsednika vlade in zunanega ministra notranji minister dr. Korošec.

Posvetovanje delavskih zbornic v Zagrebu se je vršilo dne 28. m. m. Na dnevnem redu je bila izvršena naredba o uvrščanju nameščencev in načrt novega trgovskega zakona.

Pred amnestijo. Vlada pripravlja amnestijo političnih kaznjencev, ki bo objavljena na kraljev rojstni dan dne 6. septembra.

Shod opozicije v Sarajevu. Na sarajevskem shodu opozicije v nedeljo so kritizirali delovanje dosedanjih režimov politično in gospodarsko. Dr. Mačka ni bilo v Sarajevu, čeprav so ga prej najavili. Zastopnik dr. Mačka, dr. Juraj Šutej, je shodu sporočil pozdrave dr. Mačka. V nadaljnjem je izjavil, da trditve, da Hrvati niso prijatelji te države, niso uspele. Resnica je, da Hrvati žele, da Srbi in Hrvati žive v skupnosti in popolnem medsebojnem spoštovanju in upoštevanju. Hrvati pa verujemo v problem demokracije in verujemo, da bomo skupno ustvarili poštene in zdrave predpogoje za trajno sodelovanje med Srbi in Hrvati.

Umrl je Lojze Slanovec. V Ljubljani je dne 31. avgusta umrl magistratni uradnik Lojze Slanovec za kapjo. Pokojnik se je svojčas udeleževal tudi v delavskem gibanju, a so ga pozneje zanesle razmere drugam, predvsem k radikalom. Po poklicu je bil tiskar. Med vojno je postal računski častnik v činu kapetana. Bolehal je že nekaj časa. Slanovec je ustanovitelj revije »Kronika mest« v dravski banovini.

Pucelj in dr. Marušič želita vstopiti v radikalno zajednico. Vest, da želita vstopiti bivša ministra Pucelj in dr. Marušič v novo radikalno zajednico, se še vedno vzdržuje. Mogoče. No, mornarji jadrajo iz morja v morje in nimajo nikjer trajnega pristanka.

Naš poslanik Balugdžić je definitivno zapustil Berlin, ker je bil vpojojen. V Berlinu mu je vlada priredila poslovnih večer.

Naša zunanja trgovina aktivna. V prvih sedmih mesecih je naša zunanja trgovina aktivna za 34 milijonov dinarjev.

Ministrstvo pošte se je organiziralo s prvim septembrom. V njega področje bo spadala pošta, telegraf in telefon. Doslej je bila pošta prideljena področju prometnega ministrstva.

V Albaniji so obsodili upornike na smrt. Preki sod v Fieri je sodil 23 upornikov. Enajst jih je bilo obsojenih na smrt, osem na dosmrtno ječo, eden na petnajst let ječe. Na smrt obsojeni so bili takoj justificirani. Nove obravnave se bodo še vršile.

Francoski pisatelj Henri Barbusse je v Moskvi umrl za pljučnico dne 30. avgusta. Barbusse je bil demokratičen človek ter je po vojni apeliral na socialistično internacionalo, da združi kot demokratična sila narode. Potoval je v Rusijo, kjer se je ogrel za komunizem ter za protifašistično borbo. Rojen je bil 17. maja 1873 v Asnières v Franciji.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Glasbena šola. Kakor vsako leto, bo tudi letos imelo Delavsko glasbeno društvo »Zarja« svojo glasbeno šolo. Pouk se začne s 15. septembrom za vse instrumente. Kdor se želi torej naučiti svirati ta ali oni in-

strument, da bo postal godbenik, naj se zglozi v Delavski zbornici v Ljubljani, Miklošičeva cesta 22a, v pisarni »Zarje«. Sotrudni, vpišite svoje otroke v glasbeno šolo Delavskega glasbenega društva »Zarja«.

Maribor

Kaznjence celo za nove stavbe? Brezposelni nam piše: Pri vseh novih stavbah je videti dan na dan cele gruč brezposelnih, ki mlo prosjačijo za delo. Pred tekstilnimi tovarnami pa jih stoji na stotine. Kljub temu pa je najela tt. Wögener za urejevanje prostora pred novo stanovanjsko palačo — kaznjence. To je pa že nezaslišano izzivanje bede brezposelnih. Podjetje z več milijonskim premoženjem bi menda že lahko preneslo mizerne mezde brezposelnih pomožnih delavcev, mesto da se poslužuje cenene delovne sile kaznjencev. Čudimo se, da ni takoj posegla vmes občina in ostali poklicani faktorji.

Železniški promet se je znatno dvignil. Že prvi dan, ko je stopila v veljavo odredba o 50odstotnem popustu za vožnje po železnicah ob nedeljah in praznikih, se je izkazalo, kako umestna je bila ta odredba. V nedeljo je bil na obeh kolodvorih hud naval izletnikov. Vlaki so odhajali z zamudo, v vagonih pa je bila silna gneča. Potrebno je, da železniška uprava poskrbi, da bodo ob izletniških dneh odprte vse blaginje in na razpolago dovoli železniških vozov.

Novo vodstvo mestnih podjetij namerava izvoliti na prihodnji seji mestnega sveta. »Slovenec« je v nedeljski številki posvetil temu vprašanju daljši članek, v katerem ostro priema dosedanje vodstvo, češ da ni izpolnilo danih obljub. Namesto obečane komercializacije baje narašča v MP birokratizem.

Prostore nove dekliške gimnazije je mestna občina začasno preskrbela v poslopju ženskega učiteljskega na Zrinjskem trgu. Zaradi pomanjkanja prostorov se bo pouk vršil v dveh razredih popoldne.

Sprejem dece v mestno dnevno zavetišče. Tiskovine za prošnje v svrhu sprejema dece v dnevno zavetišče se dobe pri mestnem soc.-političnem uradu na Rotovškem trgu 9 ali pri upravi mestnega mladinskega doma v Koroščevi ulici. — Izpolnjene prošnje, potrjene od šolskega upraviteljstva in mladinskega predstojnika, je oddati pri upravi zavoda 5. ali 7. t. m. Deca, ki bo sprejeta, bo o tem pravočasno obveščena potom

Taborjenje v žalostnih okoliščinah. Če imaš opravka v znamenitih Teharjih pri Celju, boš v tem ličnem kraju odkril mnogo zanimivosti. Teharčani uživajo zgodovinsko slavo, da so bili edini, ki so se za časa vladanja grofov Celjskih pošteno in vztrajno postavljali za svoje svoboščine. Kraj sam je ličen, čist, kakor ustvarjen za nedeljske izlete. Od 15. aprila letošnjega leta je pa dobil pego, ki na grd način kvari lepo zunanost tega naselja. Družina Vengusta Karla, ki poseduje devet otrok, starih od šest mesecev do 14 let, že od tega datuma tabori pri kozolcu pri hiši št. 25, ker ne more dobiti stanovanja. Glavni vzrok, da ga ne more dobiti, je pa baš velik otroški blagoslov. Če bi imel hranilce te družine na razpolago dovolj denarja, bi se primerno stanovanje tudi za devet otrok dobilo. Toda s 27 dinarji dnevno, ki jih zasluži v tukajšnji Cinkarni, kar mu prinaša, če upošteva mo še odtelje, približno 500 dinarjev mesečno dohodkov, pa seveda ne more dobiti stanovanja, ki bi ga lahko tako plačal, da bi gospodar zamižal, ko bi korakalo devet naraščajnikov skozi vrata. Na žalostno sliko tega taborjenja so se domačini že precej privadili. Sploh ljudje otepevajo ob mizeriji, v kateri žive sami in njihovi bližji. Tole sličico smo pa popisali v nadi, da bo postalo vendarle koga sram, da trpimo razmere, kakor smo jih opisali in se bo mogoče

Trbovlje

Seja medstrokovnega odbora

V petek 30. avgusta 1935 se je vršila seja medstrokovnega odbora glede naročil premoga državnim železnicam. Seji so prisostvovali vsi zastopniki organizacij. — Poročalo se je o dosedanjih ukrepih, kakor tudi o uspehih in neuspehih dosedanjih akcij. Na novo se je predlagalo, da naj narodni poslanci, osobito oni iz rudarskih revirjev proučijo delovne prilike v rudnikih južnih pokrajin. — Znak, da je vlada v Beogradu vsekakor razpravljala o nabavi premoga iz Dravske banovine, je ta, da so se naročila upoštevanih rudnikov preložila za mesec dni, med tem časom se bo še ponovno proučevalo vrednost premoga iz Dravske banovine. Medstrokovni odbor stoji prej ko slej na stališču, da se mora nabava premoga enakomerno razdeliti na vse rudnike v državi in vse akcije tega odbora gredo za temi zahtevami.

Taktika steničarjev. V steničarjevi »enotni fronti« sliši vedno samo to-le: Delavski zaupniki in funkcionarji razredne strokovne organizacije so krivi, da ta ali oni ni prejel podpore; so krivi, da ni dobil stanovanja, plače, kategorije, da nimajo rudniki v dravski banovini naročil, da ni urejena brezposelnost, podpora, in vse to, kar si je more človek še izmisliti. — Noben steničar ne dela drugega kakor, da samo kritizira, kritizira vsevprek, slabo in dobro in to kar je bilo, kar je in kar še bo. Nikoli pa ne pride s praktičnimi predlogi za izboljšanje položaja. Posebno v Trbovljah vodi par steničarjev tako svojo »enotno fronto«. Ako ne veš, kaj je steničar in ako ga ne poznaš, potem

upraviteljstva šole, ki jo obiskuje. — Sprejeta deca pride v zavod 16. t. m. po pouku in to po možnosti in spremstvu staršev.

Pouk na obrtni nadaljevalni šoli v Mariboru. V nedeljo 8. t. m. naj se zberejo vsi vajenci in vajenke, ki bodo posečali prv razred šole, v že določenih šolskih poslopjih. Po listke za to dodelitev morajo priti še ta teden (od 10. do 11. ure dopoldne na mestno poglavarstvo. Tam se vrše tudi naknadni vpisi.

Novo podružnico »Putnika« v Dravogradu je te dni otvorila mariborska Tujsko-prometna zveza.

Drava je naplavila pri Sv. Janžu na Dravskem polju truplo okrog 60 let stare neznanke.

Vinska trgatev. V soboto, dne 7. septembra se vrši v gostilni »Mesto Ptuj« (pod vodstvom gospe Seifried), Tržaška cesta, vinska trgatev. Igra godba Glasbenega društva žel. del. in uslužbencev« (pod vodstvom kapelnika g. Schönherra). Krvavice, jetrnice in pojedina ocvrtih piščancev. Za razno zabavo je preskrbljeno. Pridite polnoštevilo! Začetek ob 20. uri.

»Prijatelj Prirode« Maribor. V soboto, dne 7. septembra, izlet k vinski trgatvi, ki se bo vršil v gostilni »Mesto Ptuj« (Seifried). Igra godba »Glasbenega društva žel. del. in uslužbencev« (Schönherr). Začetek ob 20. uri. Pridite polnoštevilo!

Svinčeni kristali
(Bleikristalle)
izredno po ceni
Jlger-jev sin
urar-juvelir, Maribor, Gosposka ul. 15
Plačilne olajšave!

Celje

Je komu zbudila vest, da pripomore tej družini do poštenega stanovanja.

Sestanek članov »Zarje« se bo vršil v soboto 7. t. m. ob 8. uri v jedilnici Delavske zbornice. Vabljeni so vsi člani in tudi oni, ki nameravajo pristopiti.

VII. sportni dan SK Olimpa se je zelo lepo in uspešno završil. Vreme je bilo jako lepo in zjutraj so pridne Olimpovke in Olimpovci vneto prodajali cvetlice in zbrali precej denarja. Popoldne so se pa vršile nogometne tekme od 1. ure popoldne pa do 7. ure zvečer. Olimp je postavil kar štiri svoja moštva. Dve moštvi mladine proti dvema mladinama SK Jugoslavije. Prva mladina SK Olimpa je zmazala z rezultatom 1:0. V tej mladini ima Olimp zelo dober material. Druga mladina je pa podlegla drugi mladini SK Jugoslavije s 4:1. Rezerva, kombinirana, je podlegla SK Šoštanj z rezultatom 6:0. Zmago je bilo sicer pričakovati, vendar ne tako visoko. Glavna tekma pa je bila z SK Primorjem in I. moštvo SK Olimpa. Tekma je bila vseskozi lepa in živahna. Primorjaši so bili kombinirani z 4 ligaši, tako da je rezultat 4:1 s Primorjem jako ugoden za SK Olimp. Rezultat odgovarja poteku igre. Ta sportni dan je dokazal veliko požrtvovalnost Olimpovcev in velike simpatije, ki jih uživa. Pokazalo se je, da je njegova pot pravilna, zatorej SK Olimp, le tako naprej.

ga lahko takoj spoznaš po gornjih lastnostih. Se eno lastnost ima steničar: on bi rad govoril na vsakem sestanku, na vsaki diskusiji in shodu, katere skličejo drugi. Tam razlaga o »enotni fronti« in blati vsevprek. Steničar pa si sam sestanka ali diskusije sklicati ne upa. Takšnih je par trboveljskih steničarjev in jim delajo čast tudi drugi steničarji.

Lovilci podpisov. V zadnjem času hodijo nekateri nepoklicani okrog članov razpuščene »Svobode« in tudi okrog drugih z nekakšno polo, za katero iščejo podpise za zopetno obnovo »Svobode«. Ker je centralno vodstvo napravilo vse potrebne in dovoljene korake proti razpustu »Svobode« in za njeno zopetno obnovo, opozarjamo tem potom vse bivše člane in članice kakor tudi druge, da take »posebne okrožnice« odklanjajo in se nanje ne podpisujejo. Vodstvo bivše »Svobode« bo že samo uredilo, kar bo potrebno. Najmanj pa želimo, da nam taki, ki niso bili člani »Svobode«, pomagajo. Odkod naenkrat toliko ljubezni do »Svobode«? Prej, ko je obstajala »Svoboda«, so se isti ljudje kretali čisto v drugem taboru. Torej pozor pred takimi lovilci podpisov.

Izlet na Mrzlico. »Počimski dom« priredi skupno s »Prijatelj Prirode« zadnji večji družinski izlet na Mrzlico v nedeljo 8. septembra. Ker je v veljavi od sobote na nedeljo polovična vožnja na železnici, vabimo tem potom vse prijatelje našega pokreta, da nas posetijo v čim večjem številu. Družnost!

Šola je draga!

Mi Vam pomagamo z našimi nizkimi cenami otroških oblek:

Din 60.—, 90.—, 110.—, 130.—, 150.—, 170.—

TIVAR-obleke
za vse otroke!

Velika jadranska razstava na velesjemu v Ljubljani. Jadranska straža in ljubljanski velesjem sta pripravila letošnjo jesen pravo presenečenje — veliko jadransko razstavo, kakršne v naši državi še ni bilo. — Obilica razstavnega gradiva vzbuja upravičeno začudenje pri vseh obiskovalcih. Poleg razstave o arhitekturi, tujskem prometu, esperantu, poljištvu in drugih industrijskih in obrtnih izdelkov, perutnine, kuncev, koz, ovac itd. je zavzela tri četrtine razstavišča — Jadranska razstava. Razstavo tvori 17 oddelkov, in sicer: 1. Jadranska straža s svojo zgodovino, razvojem in načrti za bodoče. 2. Zgodovina Jadrana. 3. Geografija. 4. Meteorologija. 5. JAMA. 6. Živalstvo. 7. Rastline. 8. Oceanografija. 9. Narodne noše in običaji. 10. Sport. 11. Promet in trgovska mornarica. 12. Tujski promet. 13. Vojna mornarica. 14. Ribištvu. 15. Gospodarstvo. 16. Razstava živih morskodolnih rib in živali. 17. Jugoslov. umetnostna razstava »Naše morje«. — Naj Vam navedemo samo nekaj zanimivosti: vseh razstavnih objektov je preko 5.000, med njimi prekrasni modeli do dolžine 2 in pol metra naših vojnih in trgovskih parobrodov, jadrnic itd. Nad 1.800 prepariranih živali je razstavljenih v oddelku za živalstvo, ribiški oddelek kaže modele vseh mrež, čolnov ter načine lovljenja. Vojna mornarica razstavlja vse, kar je v zvezi z njeno močjo in razvojem. Umetnostne razstave so se udeležili umetniki-mojstri iz cele Jugoslavije. V ogromnih akvarijih, ki vsebujejo 40.000 l morske vode, so razstavljene žive morske ribe in skrivnostne živali iz dna morja. In drugega mnogo. Vsakdo naj izrabi edinstveno priliko, ki se mu nudi, in ogleda prezanljivo prireditev. Razstava bo trajala do 16. septembra.

Hrastnik

Čim bolj se hrastniški delavci izobražujejo in se udeležujejo predavanj o socialni zakonodaji in širijo naše delavsko časopisje, je to tem manj po volji našim nasprotnikom. Nikakor jim ne gre v glavo, da se delavec izobražuje in bi najrajši videli, da bi delavci pr nas tako, kakor v bivši caristični Rusiji. To nam potrjuje besedičenje nekega gospoda, ki je nedavno tega dejal nekemu delavcu, naj rajši misli na delo, ne pa da si naroča delavski časopis in da čita kakor kak pravi gospod. Ako bi že naročal kak meščanski list, bi bilo še razumljivo, toda da ima »Delavsko politiko«, ki samo udira po gospodih in hujska delavstvo, to pa nikakor ni v redu. Telega gospoda in še marsikoga v naši dolini očitveno silno boli, da se je naš list »Delavska Politika« pri nas tako razširil. To nam služi le v vzpodbudo, da bomo šli s podvojeno silo na delo, širili našo »Delavsko Politiko«, vse dokler ne bo v slehernem delavskem stanovanju, ker se zavedamo, da s tem najbolj širimo tudi izobrazbo med našim delavstvom in usposabljammo za boje, ki nas čakajo.

Kranj

»Delavski tabor na Sv. Joštu«. Preteklo nedeljo so sklicali krščanski socialci na Sv. Jošt veliki shod, združen z »delavsko« pridigo in mašo na prostem. Z vse Gorenjske je prispelo na shod, oziroma na izlet nekaj sto ljudi. (»Slovenec« je sicer poročal, da jih je bilo štiri tisoč, kar pa je več, kakor za polovico pretirano.) Dočim so se govorniki v splošnem omejevali z napadom na marksizem, je to »dolžnost« bolje izvršil »delavski« pridigar na račun »božje besede«. Skušal je slikati kapitalizem in marksizem na eni plošči, na sliki se je pa prikazal krščanski socializem. Da je temu tako, naj pokažemo nekaj slik. V Avstriji je klerikalni kapitalizem odet v masko krščanskega socializma s kanoni streljal na marksistično delavstvo in obešal njihove voditelje zato, ker so branili napad na delavske pravice in svobodo. V Nemčiji je klerikalni kapitalizem podprl framažonski kapitalizem s koncesijo, da se s silo oropajo delavstvu pravice, v kolikor mu jih je marksizem že priboril. S tem je soodgovoren tudi za žrtve marksističnih bojevnikov, ki so padle in še padajo na račun framažonskega kapitalizma. V Španiji je klerikalni kapitalizem najstrožje zatira vsako marksistično gibanje; postopa z marksističnimi bojevniki po inkvizicijskem sistemu zato, ker se bore za pravice brezpravnega človeka. Podobne slike o očitani nam zvezi s kapitalizmom, bi še lahko pokazali več ali manj po vseh državah. Govoriti potem o medsebojnem podpiranju s kapitalizmom, je najgrša laž, ki jo je v stanu

Delavski praznik v Šoštanju

Sijajna proslava 10 letnice „Zarje“

To veličastno proslavo 10 letnega delavskega kulturnega dela v delavskem godbenem društvu »Zarja« v Šoštanju bi morali videti vsi oni, ki delajo ovire kulturnemu in vsemu ostalemu delu našega proletarijata po organizacijah ter klevetajo naše ljudi, da so protinarodni in protidržavni element!

Videli bi, da v našem delavstvu naravnost prekipava neudušljive volje po pozitivnem ustvarjanju in smotrenem, treznem stremeljenju za kulturni in vsesplošni podvig našega delavstva.

Slavnost je pričela že na predvečer z lepo bakljado godbe in kolesarjev skozi mesto. Na vse zgodaj pa so se začeli v nedeljo zbirati gostje od vseh strani. Mesto je bilo ožarjeno najlepšega solnčnega dne, in vse je mrzlično pripravljalo sprejeme na kolodvoru. Okrog 9. ure sta pripeljala goste vlaka od Celja in od Dravograda. Na kolodvoru je svirala godba »Zarje«, okrog nje pa mlado in staro in pestra množica je navdušeno pozdravljala svoje goste. Mariborski so se pripeljali kar v treh vagonih, okrog 200 delavcev in delavk z našo »Godbo železniških delavcev in uslužbencev« pod vodstvom kapelnika Schönherja, pevska zbor »Grafika« in »Frohsinn«. Prišli pa so tudi kolesarji iz Maribora, Pobrežja in Studencev, nekateri so se pripeljali s kolesi celo že prejšnji večer ter so sodelovali pri bakljadi. Prvo prijetno presenečenje pa so izzvali zlasti mariborski grafičarji, ki so že na kolodvoru zapeli pod vodstvom g. prof. Vrabca. Odhod s kolodvora v mesto je bil že prav mogočen sprevid, za katerimi se je zgrnila velika množica ljudstva. Vsem je žarela z lic radost in ponos in vsakdo je z veseljem kupil rdeči spominski znak, ter si ga pripel na suknjo.

Promenadni koncert.

Tudi meščani so nad vse prijazno sprejeli v svojo sredino delavske goste. Na prijetnem, solnčnem trgu sta že dopoldne priredili obe godbi, domača »Zarja« in mariborska železničarska godba promenadni koncert, katerega so pazno poslušali tudi številni okoličani. Gosti pa so si med tem tudi prav pridno ogledovali lepo okolico in obiskali tudi delavsko kolonijo z njihovimi stanovanji na gradu.

Krasna povorka.

Teško je reči, kedaj je bil vrhunec tej slavnosti, sprejem, ali povorka, ali prekipajoče navdušenje na popoldanski slavnosti. Vsekakor bo ostala delavcem in vsemu Šoštanju v neizbrisnem spominu pestra in mogočna povorka, ki se je razvila ob 14. uri popoldne od Zadrúžnega doma skozi mesto za dolgo vrsto kolesarjev z rdeče okrašenimi kolesi je vodila godba mariborskih železničarjev Mariborčane, rudarska godba iz Velenja, ki je tudi prispela opoldne, ostale goste, in godba »Zarje« domačine. Po ulicah in pri oknih so začudeni gledali domačini ta veličasten sprevid, najvernejšo sliko delavske zavesti in njegove neizbrisne volje po uveljavljanju svojih pravic.

Popoldanska slavnost.

Na obsežnem vrtu pod senčnatimi kostanji pa je bila edinstvena po svoji pestrosti in neprisljeni, uprav prijateljski zabavi najširših slojev. Noben prostorček ni bil prazen, a tudi cesta izven velikega vrta je bila čisto polna ljudstva do odhoda gostov. Kakor bi se vsi skupaj združili v eno samo rodbino, polno najiskrenejše ljubezni in razumevanja, tako je izgledala ta 1000 glava množica, katero je najprej nagovoril imenom »Zarje« s. Volk, ki je obenem v jedrnatih besedah obrazložil zgodovino 10 letnega delovanja »Zarje«. Ob navdušenem priznavanju je bila poklonjena poštvovalnemu kapelniku, g. Maziju, društvena spominska diploma.

Potem pa je sledil spored z godbo, petjem in govori, ki je nudil vsakomur največji duševni užitek in zabavo. Od mize do mize je šel glas, da tako lepe slavnosti še nismo videli. Igrale so kar 3 godbe: mariborska, velenjska rudarska in domača »Zarja«, da so se komaj zvrstile, vmes pa petje domačega »Cankarija« pod vodstvom s. Koradeja, pevskega zbora »Frohsinn«, a nad vsemi je seve zmagoval po svoji milini in dovršenosti zbor mariborskih »Grafičarjev«.

V kratkih nagovorih sta spregovorila s. Jelen in s. dr. Reisman iz Maribora, krepke pozdrave je izročil »Zarji« tudi zastopnik ljubljanske godbe »Zarje«, s. Korošec. Med gosti pa smo videli tudi našega starega borca s. Sitarja iz Trbovelj, zastopnike iz Celja, Ptujca, iz Črne itd.

Vmes pa je vladalo neprestano gibanje, kramljanje, delavci so iskali tudi informacij v raznih svojih težavah, mladina je plesala, ribolov je imel posebno vnete goste, otroci so bili pri vsaki mizi, kratkoma, ljudstvo je uživalo sadove svojega kulturnega dela, sklepala nova sodružna bratstva in obenem načrte za novo delo in boje.

Razhod. — Godba in petje v Celju.

Jasno, da je bilo slovo ob 6. uri naravnost ganljivo. Kljub vsemu prekipajočemu veselju nikjer nobenega pijanca, niti najmanjšega prepira, ki so sicer običajni na meščanskih veseljih. Dostojno je potekala slavnost, ki smo jo morali na vrhuncu že ob 6. uri prekiniti, ker je vlak že odpeljal goste. Na kolodvoru novo petje in godba. Ploškanja ni bilo ne konca ne kraja.

Isto se je ponovilo še v Celju. Na obširnem peronu nabitem občinstva, in vsi okrog pevcev »Frohsinna«, ki so pod vodstvom svojega starina, s. Omana, izvrstno zapeli »Domovini« in druge, a »Grafika« nekaj biserov svojega bogatega sporeda. In zopet je zadonela železničarska godba, ki je tudi morala zopet in zopet igrati. Le prehitro je odpeljal vlak proti Mariboru nad vse zadovoljne naše izletnike, ki so se v Šoštanju le okrepili za poglobljenje našega neomajnega dela v delavskih kulturnih in strokovnih društvih.

Šoštanju: Vsa čast, in nikdar nazaj več v razkroj in malodušnost, temveč naprej do novih zmag!

Jesenice

Še enkrat »Zamena javnih koristi z zasebnimi«.

Dragi urednik,

kot pisec notice v šte. 54 »Delavske Politike« sem dolžan, da z ozirom na popravek g. dr. Urbanca v šte. 68 dodam naslednje:

1. Ogel pred hotelom Paar na Jesenicah istini z »jarkom nasproti kolodvoru, v katerega mečejo ljudje smeti« pomeni isto, kakor če bi kdo v Ljubljani istil Miklošičevo cesto s takim jarkom; to je najlepši kos državne ceste in ob njej ležečega trotoarja. Res pa je, da bi bil oni kos, ki naj bi ga državni erar zamenjal s stavbiščem za cestarsko hišo na Hrušici, premalhen za stavbo g. Zabkarja ter bi zaradi tega gosp. Zabkar lahko uvedel razlastitveno postopanje zoper g. Paara v smislu gradbenega zakona! Kolikšno vrednost bi potem imel za nameravano stavbo g. Zabkarja g. Paara preostali svet (vrt), si lahko predstavljamo na ta način, da vzamemo v poštev, da je g. Zabkar rajši izgubil precejšnjo pogodbeno globo, kakor da bi za oni del Paarovega vrta, ki bi prišel v možnost razlastitve, sklenil kot privatnik z g. Paarom kupno pogodbo.

2. V času prizadetih poslov, t. j. ko je bila občinska uprava vprašana, ali ugovarja zameni ali ne, je bil g. Zabkar odsoten, t. j. ni vršil županiških poslov. Po občinskem zakonu zastopa odsotnega župana prvi na listi za njim, t. j. g. dr. Janko Vovk. Občinska uprava pa je izjavila bankski upravi, ne da bi zadevo v je najnežnejšem smislu priobčila občinskemu odboru, da zameni ne ugovarja. Na podoben način, kakor zanikuje popravek g. dr. Urbanca sodelovanje g. dandanes JNS sploh vsako sodelovanje pri bivših režimih.

3. Kaj je izjavil v stvari tehnični razdelek okrajnega načelstva v Kranju, je za mene nemerodajno, ker občinska uprava še doslej ni našla nobenega razloga, da občinskemu odboru, katerega član sem, o tem

ALI VESTE

KAKŠNE BODO LETOS KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE?

Izišle bodo v oktobru. In sicer:

1. KOLEDAR CANKARJEVE DRUŽBE ZA 1936. Tudi letos bo vsebinsko še lepši, kakor sicer, domač in prijeten, z lepimi slikami.
2. IN 3. BEER: ZGODOVINA SOCIALNIH BOJEV. III. in IV. knjiga. Po lanskim sodite. In ker je bila lanske Beerove I. in II. knjige naravnost izborna in iskana, bosta letos III. in IV. knjiga še vse bolj zanimivi.
4. BRATKO KREFT: MED POTNIKI IN MORNARJI. Potovanje po Turčiji in Grčiji. Zanimiv, poučen in prijeten potopis.
5. TONE SELIŠKAR: HIŠA BREZ OKEN. Lepa povest iz življenja tovarniške četrti, ki se godi v okolici Ljubljana-Moste.

Vseh teh 5 knjig dobite za Din 25.—, prve 4 knjige pa za Din 20.—. Knjige se že tiskajo. Kdor še ni naročil, naj to stori takoj, ker se pozneje lahko zgodi, da bodo zmanjkale kakor se je to lani zgodilo.

Šesto leto je letos, odkar gredo knjige Cankarjeve družbe med Vas. To je v šestih letih nad 120.000 knjig. ALI STE VI MED TISTIMI, KI JIH BODO KNJIGE CANKARJEVE DRUŽBE LETOS V OKTOBRU ZOPET OBISKALE?

kaj poroča. Vsekakor se pa tehnični razdelek v Kranju gotovo ni izjasnil glede vprašanja, zakaj ni državni erar sam kupil prostora za cestarsko hišo na Hrušici, temveč naj bi ga bil zamenjal z g. Zabkarjem, ki ga je kupil šele potem, ko je imel dekret g. dr. Marušiča že v žepu.

4. Odlok g. dr. Marušiča je bil razveljavljen po notranjem ministru zaradi ničnosti, čeprav je bila pritožba vložena pri finančnem ministru; razveljavljen je bil torej nadzorstvenim potom, ker se je zakon grobo kršil. V koliko je bil povrh prizadeti dekret celo v nasprotju z izrečno obljubo tistega gospoda, ki ga je potem podpisal, bo pa še prilike govoriti, kadar pride čas.

Jesenice, dne 28. avgusta 1935.

Dr. Ivo Štepihar.

Ruše

Gradnja ceste Ruše—Sv. Areh. Kakor je javnosti že znano, gradi ruška občina iz virov banovinskega bednostnega fonda novo cesto Ruše—Sv. Areh. Akcija je v vsakem oziru le po zdraviti, zlasti, ker se nudi s tem domačim brezposelnim vsaj skromen zaslužek. Dasi je nadzorstvo gradbenih del strogo v rokah banske uprave, se vendarle premalo uvažujejo želje domačega prebivalstva, to je posestnikov, ki meje njih objekti neposredno na teren nove ceste. Ker se gradi šele prve metre nove ceste, ki vodi od glavnega trga za potokom v ruško grabo, smo primorani, pravočasno, ponovno grajati namero vodstva gradnje, ki hoče dvigniti nivo ceste povprečno za pol metra, deloma pa celo še višje. Na prve ugovore vodstvo sploh ni reagiralo. Da je odpor mejašev popolnoma opravičen, priča dejstvo, da mora na primer g. Gingl, če hoče svoje dvorišče urediti z nivojem nove ceste, zasuti pritične prostore svoje stanovanjske hiše do gornjega roba oken; isto je s hišo g. Eignerja, dočim se bo lokal pekarne Siker spremenil v klet. Meročajne činitelje opozarjamo, da je ta načrt vsestransko škodljiv in zgrešen, ker se bo prvič s tem nasipom neprijetno podražila gradnja za težke tisočake, drugič je pa treba računati za dejstvo (vsaj še pred gradnjo vodovoda), da bo treba strugo ruškega potoka za en meter, deloma pa še za več poglobiti in odstraniti škarko, ki tako zelo kvartirice vasi, ker dvorišča vseh posestnikov na levem bregu potoka počeni pri g. Linglu, pa vse do g. Čruka, leže mnogo nižje, dočim odgovarja nivo banovinske ceste vsestransko temu terenu. Naravno bi se ublažil s tem klanec pri g. Čruku, ki nikakor ni v okras niti v korist Rušam. Tudi nasip pred hišo g. Goriškega bi se pri tej priliki če že ne odstranil, pa vsaj zmanjšal, kar bi tudi bilo le v korist. Ker bi se z gradnjo nove ceste morala na vsak način upoštevati tudi bodoča dela, vsaj kar se tiče gornjega dela, je naravnost nesmiselno graditi novo ceste tako visoko. Ako se upošteva poznejša regulacija, je celo že obstoječa cesta, ki jo mislijo nasipati, še previsoka, kar priča nižje ležeči teren Goriškovega, Linglovega in Eignerjevega sveta. — Možnost za dvig novega cestnega nivoja je v oblini meri dana tudi višje od Eignerjeve hiše, kjer se lahko položno izpelje mimo Čučkove, Frasove in Lopičeve hiše na višje ležeči teren, kar je v očigled pogostih neurij, ko bo pridrela voda po novi cesti, ki se bo lahko speljala v potok zelo potrebno, dočim bi klanec takoj od glavnega trga puščal vodo v neurjih na trg in še bolj zaspal že itak zasipan svet okoli cerkve.

— Priporočamo občinski upravi odnosno vodstvu gradnje, da se ozira nekoliko več na težnje prizadetih, sicer bodo poznejše generacije lahko upravičeno kritizirale to slabo izvedeno javno delo. Banske uprave pa prosimo, da podvzame potrebne ukrepe za pravilno izvedbo tega dela, ki je za Ruše ogromnega gospodarskega pomena. Prizadeti.

Straže pri Rogatcu

Kakor povsod se tudi pri nas poznajo posledice gospodarske depresije. Delavstvo trpi veliko pomanjkanje, to pa radi nerednega dela in nizkega zaslužka. Najbolj so izkoriščani mladoletni delavci ter ženske, ki morajo delati po osem ur s plačo od 10—12 Din. Poleg tega pa delajo samo nekoliko mesecev na leto ter jim grozi sedaj nova brezposelnost. Firma trdi, da nima konjunktura ni bo radi tega ustavila obrat. Zopet bodo vsi delavci brez kruha in brez vsakršne podpore s strani podjetja. Toda to še ni vse, da nas podjetje šikanira, ampak se najdejo tudi denuncijanti, ki denuncirajo svo-

Velesajem v Ljubljani

JADRANSKA RAZSTAVA

5.—16. septembra

Razstavišče obsega 40.000 m².

Naš Jadran: Jadranska straža. Zgodovina. Geografija. Jame. Zivali. Rastline. Narodne noše in običaji. Vojsna in trgovska mornarica. Sport. Promet. Tujski promet. Gospodarstvo.

Velika razstava živih morskih rib in drugih živali.

Umetnostna razstava »Naše morje«.

Posebne razstave: Arhitektura. Perutnina. Kuncil. Koze. Ovce. Obrt. Industrija itd. itd.

Tekmovanje harmonikarjev 15. septembra.

Polovična voznina na železnici in avijonih, popusti na parobrodih. Železniške letimaticije se dobijo po Din 5.— na postajah.

Vabimo na prekrasno razstavo.

je tovarišev ter pazijo na vsako besedo tovarišev. — Delavstvo protestira proti takšnemu postopanju ter zaheva, da se to početje elementov preneha, ker bo sicer zahtevalo, da se denuncijanti odstranijo! Zato, delavci, organizirajte se vsi pri naši organizaciji! V slogi je moč! Delavec.

Razstava

akademskega slikarja Germa

(K otvoritvi razstave na Jesenicah.)

Akademski slikar Germ, ki je poleti razstavljal na Bledu, bo 6. sept. otvoril razstavo svojih del na Jesenicah, v prostorih narodne šole in želimo, da bi industrijsko jeseniško delavstvo posvetilo njegovemu umetniškemu delu več pažnje, kakor jo je pokazala mednarodna gospoda na Bledu.

Germ ne spada sicer med najmodernejši, toda na njegovih delih vsaj vidiš, kako se riše in slika, česar »mlajši« večinoma ne znajo.

Svojo razstavo je uredil skrbno tako, da kaže vse njegovo delo od gimnazije preko dunajske akademije do najzrejših let. Iz študijskih let razstavlja 24 del in 36 del pa po dovršenih študijah. Med deli iz študijskih let je zlasti živ avtoportret. Od kasnejših del so zlasti lepe slike Savice, Vintgarja, motivi s Kolpe in iz Dalmacije. Ze radi teh krasnih umetniških pokrajinskih slik z Gorenjske bodo jeseniški delavci v večjem številu obiskali razstavo. Dobro bi bilo, če bi organizirali obiske v skupinah, ki jim bo g. profesor Germ prav rad razložil osnove in bistvo risarske in slikarske umetnosti.

Poleg slik razstavlja Germ tudi važne dokumente iz svoje dobe, tako zanimivo pisno bivešega škofa Jegliča itd.

Še nekaj življenjskih podatkov o umetniku! Rojen je bil 1869. l. v črnomeljsem srezu. Po gimnazijskih študijah v Novem mestu je prišel po priporočilu svojega učitelja risanja prof. Sturma na slikarsko akademijo na Dunaju; pozneje je obiskoval še razne specialne šole te umetnosti. 1898. l. je postal sam učitelj risanja in umetnostne zgodovine v višjih razredih gimnazije. 1905. leta je priredil svojo prvo razstavo v Ljubljani, ki je žela splošno pohvalno kritiko. Drugače je v tistih letih živel kot profesor v Pragi. Kasneje se je vrnil v domovino. Prestati je moral precej krivci radi svojega protivstrijskega in naprednega mišljenja, po vojni je pa doživel marsikatero bridko razočaranje nad »napredništvom«. Vse njegovo delo ga kaže kot mojstrskega risarja in slikarja in dobrega pedagoga.

KUPUJMO DOMAČE BLAGO! Oblačilni predmeti pri Gogali na Jesenicah so delo domačega delavca, zatorej je izdelava tudi trpežna, blago dobro, cene zmerne in izbira vseh oblačil za deklice, dečke, dame in gospode vedno velika. Priporočata se krojaštvu in trgovina Ivan Gogala na Jesenicah.

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarnice v Mariboru. - Telefon šte. 2324.